

PRESSINFORMATION

Swedish Lapland

Vad är Swedish Lapland?

SWEDISH LAPLAND ÄR en internationell destination för besökare från hela världen och en av blott sju platser i världen där du kan uppleva Arktis. Swedish Lapland erbjuder besöksmål som är unika i såväl Sverige som Europa och världen. Här hittar du världssensationer som Icehotel och Treehotel, men också genuin, äkta och småskalig turism, med människor och möten i fokus. Vi bjuder in gäster från hela världen att dela vår arktiska vardag och vårt sätt att leva – nära och med respekt för naturen. På vintern har vi norrsken. På sommaren har vi midnattssol. När norrskenssöngen är över, tar en period av ständigt ljus och midnattssol vid. I slutet av sommaren sluts cirkeln, när mörkret återvänder och norrskenet än en gång kan ses dansande i skyn.

Här finns fjäll, skogar, myrar, älvar, skärgård och hav och den enda del av Sverige som gränsar mot två

länder, något som har satt stor prägel på regionen.

Internationellt används begreppet Lapland vanligen för att beskriva hela norra Skandinavien. Det är en gammal benämning på Sápmi, samernas traditionella område som delas mellan Sverige, Norge, Finland och Ryssland. Samerna har bott här i tusentals år, långt innan de nuvarande nationerna ens fanns. När nybyggare, präster och handelsmän började komma till Sápmi för några hundra år sedan så träffade man samer. Eftersom man inte talade samma språk ”hittade man på” helt nya namn på både platser och människor – bland annat uppstod namnet Lappland.

Samerna själva har aldrig bytt namn på området eller på folket. Det här är Sápmi och så har det alltid varit.

Inom Swedish Lapland presenterar vi upplevelser som ger dig ökad kunskap om Sápmi samtidigt som du får uppleva en region som är unik i världen.

Varumärket Swedish Lapland

SWEDISH LAPLAND BESTÅR AV flera resmål med ett gemensamt platsvarumärke. Platsvarumärket bildar en gemensam samverkansplattform för lokala destinationer och turismföretagare i Norrbottens län samt Skellefteå och Sorsele. Under namnet Swedish Lapland sprider vi kännedom om Sveriges arktiska destination för i första hand internationella besökare.

För att förtydliga var vi ligger geografiskt och för att få fördel av kännedomen kring begreppet Lapland,

vilket internationellt ger positiva associationer kring resmålet, och den arktiska livsstil som kännetecknar destinationen skapades platsvarumärket Swedish Lapland.

Det betyder att det finns lokala destinationer som är medlemmar i destination Swedish Lapland, även om de formellt inte ingår i det svenska landskapet Lappland.

Hitta hit

DET ÄR ENKELT att ta sig till Swedish Lapland. Från Stockholm trafikeras flygplatserna Arvidsjaur, Gällivare, Kiruna, Luleå och Skellefteå.

Vägnätet är väl utbyggt, men Europa vägarna E4, E10 och E45 är förstas pulsådrar.

Nattåget går från södra Sverige två gånger per dygn och även Inlandsbanan trafikerar Swedish Laplands inland om sommaren.

Foto: Markus alatalo

KARTAN

- Swedish Lapland
- Sápmi

Regionen representerar den svenska delen av Arktis som delas med de andra sju länderna: Alaska, Grönland, Norge, Finland, Ryssland, Kanada och Island.

Kuriosa om några kända internationella destinationers breddgrader:

- Whistler i Kanada och Frankfurt i Tyskland, 50°
- Hokkaido i Japan och Rom i Italien, 43°

Våra resmål

ARJEPLOG

Vid fjällkedjan mot Norge, mitt på Polcirkeln, vilar ett skärgårdslandskap med nästan 9000 sjöar. Befolkningstätheten är bara 0,2 invånare per kvadratkilometer, så här finns gott om plats för fiskare, fjällvandrare och för den som jagar älg, fågel eller bara lugn och ro. Arjeplog är hela världens centrum för vinterkörning av bilar och det märks året om; stämningen är internationell, gästfriheten stor och servicen god.

www.swedishlapland.com/arjeplog

ARVIDSJAUR

Arvidsjaur är ett paradys för dig som söker Lapplands skönhet och sinnesro. Fiska röding, harr, öring, sik, gädda och abborre i små exklusiva sjöar eller strömmande vatten. Arvidsjaur's internationella flygplats har direktflyg från Stockholm året runt samt även från flera europeiska flygplatser vintertid. Skoteråkning, hundspanssäckning och bilkörning på is i världsklass lockar då besökare från hela världen.

www.swedishlapland.com/arvidsjaur

BODEN

I Boden är det nära till allt. Här finner du småstadens charm med ett friluftsområde med campingplats mitt i staden. Boden, närmare bestämt byn Harads, är också hemvist för det världsberömda Treehotel. En unik boendeupplevelse med modernt designade trädrum mitt i en orörd natur. Varje trädrum är en unik skapelse signerad Skandinavien's främsta arkitekter. Den moderna designen förenat med skogens lugn skapar en omedelbar känsla av lyxig rekreation.

www.swedishlapland.com/boden

GÄLLIVARE

I Gällivare hittar du Lapponia världsarv, vilket innefattar nationalparkerna Sarek, Padjelanta, Stora Sjöfallet och Muddus, samt delar av Sjaunja och Stubba naturreservat. Besök någon av de två gruvor som finns i området, eller ta dig upp på någon av fjället Dundrets fem toppar för att njuta av midnattsol eller norrsken, beroende på säsong. Något en inte får missa under hösten är Gällivare Minoritetsspråksfestival, ett firande av de lokala språken, kulturen och musiken. Samtidigt pågår en stadsflytt på orten, och med lite tur kan man få följa när hela hus flyttas med lastbil till sin nya adress, nu när två samhällen ska bli ett!

www.swedishlapland.com/gallivare

HEART OF LAPLAND

Tornedalen är platsen i gränslandet där tre kulturer möts. Den svenska, finska och samiska kulturen sätter sin särprägel på regionen. Upplev Haparanda skärgård med pärlan Seskarö, den mäktiga Kukkolaforsen, fascineras av den särpräglade och mustiga Överkalixdialekten, och att faktiskt fysiskt kliva över Polcirkeln i Övertorneå medan norrskenet dansar över dig. Missa inte den fantastiska maten, alltid närproducerad, och den ursprungsmärkta Kalix lörrom – ett måste för varje gourmet.

www.heartoflapland.com

JOKKMOKK

Jokkmokk är den självklara mötesplatsen för samer från hela Sápmi. Sedan 1605, i över fyra hundra år, har färgstarka Jokkmokks marknad firats årligen med start den första torsdagen i februari. Den varma folkfesten bjuder på kulturaktiviteter och fantastiska matupplevelser just när vintern är som kallast. Marknaden lockar tiotusentals besökare från hela världen. Samhället är själva epicentrum för den samiska kulturen, med unika kunskaper om regionens naturliga råvaror: viltkött med renen som den stora stjärnan, bär, örter och ädla fiskar.

www.swedishlapland.com/jokkmokk

KIRUNA

Kiruna är speciellt på många sätt. Hemvist för världens största underjordsgruva för järnmalm, som nu tvingar staden att flytta på sig. Här finns fjällvärlden där du kan vandra längs Kungleden under midnattsolen sommartid och åka skidor i orörd natur vintertid. Här finns Icehotel – världens första hotell byggt i is och snö. Du kan färdas med häst, skoter eller hundspann genom vidderna och förstås besöka Abisko – en av de absolut bästa platserna i världen för att få se norrsken. Ett magiskt skådespel på natthimlen.

www.swedishlapland.com/kiruna

LULEÅ

Luleå är den största staden i Swedish Lapland. Luleå har ett brett utbud för besökare från hela världen. Här finns shopping, nöjesliv och ett stort utbud av White Guide-restauranger men även närheten till skärgård, älvar och vidsträckt skogsland. Vad sägs om att ta en spännande tur över packisen vintertid och få uppleva något som nästan liknar ett isolerat månlandskap med förunderliga formationer? Eller paddla kajak under midnattsljusets sken? Kombinationen av den urbana livsstilen, med stadens mat- och dryckeskultur, och närheten till naturen gör Luleå unikt. Upplev på dagen och njut på kvällen!

www.swedishlapland.com/lulea

PITEÅ

Kustpärlan Piteå benämns ofta "Nordens Riviera", här finns vidsträckt sandstränder och vid Pite Havsbad uppmäts sommartid ofta Sveriges högsta vattentemperaturer. Sommartid är Piteå en sjudande turiststad som med gästvänlig charm kan framkalla karnevalkänsla och samtidigt ge närtkontakt med den stora stillheten. Piteå är en småstad med starka kontraster, både skärgård, hav, älvar, skogar och en fantastisk landsbygd. Vintertid möts du av milsvida vita vyer, välpreparerade skidspår och mäktiga packisformationer. Skidor åker man förresten året runt i skidtunneln på SM arenan Lindbäckstadion.

www.swedishlapland.com/pitea

SKELLEFTEÅ

Skellefteå är det södra insteget i Swedish Lapland. Här bor hälften av människorna på landsbygden; vägg i vägg med drygt tusen sjöar, fem älvar, en halv skock naturreservat och många mil öppen kust. Andra häften bor i en modern stad, vars sömlösa övergång mellan stad och landsbygd på många sätt definierar det goda livet – med allt från sköna barhäng till kyliga vinterbad. Här anordnas också internationella tävlingar i just vintersim. I Skellefteå finns tre klassade vildlaxälvar. Den koncentrationen högklassigt laxvatten finns ingen annanstans i Sverige och lockar fiskeentusiaster från hela världen.

www.swedishlapland.com/skelleftea

SORSELE

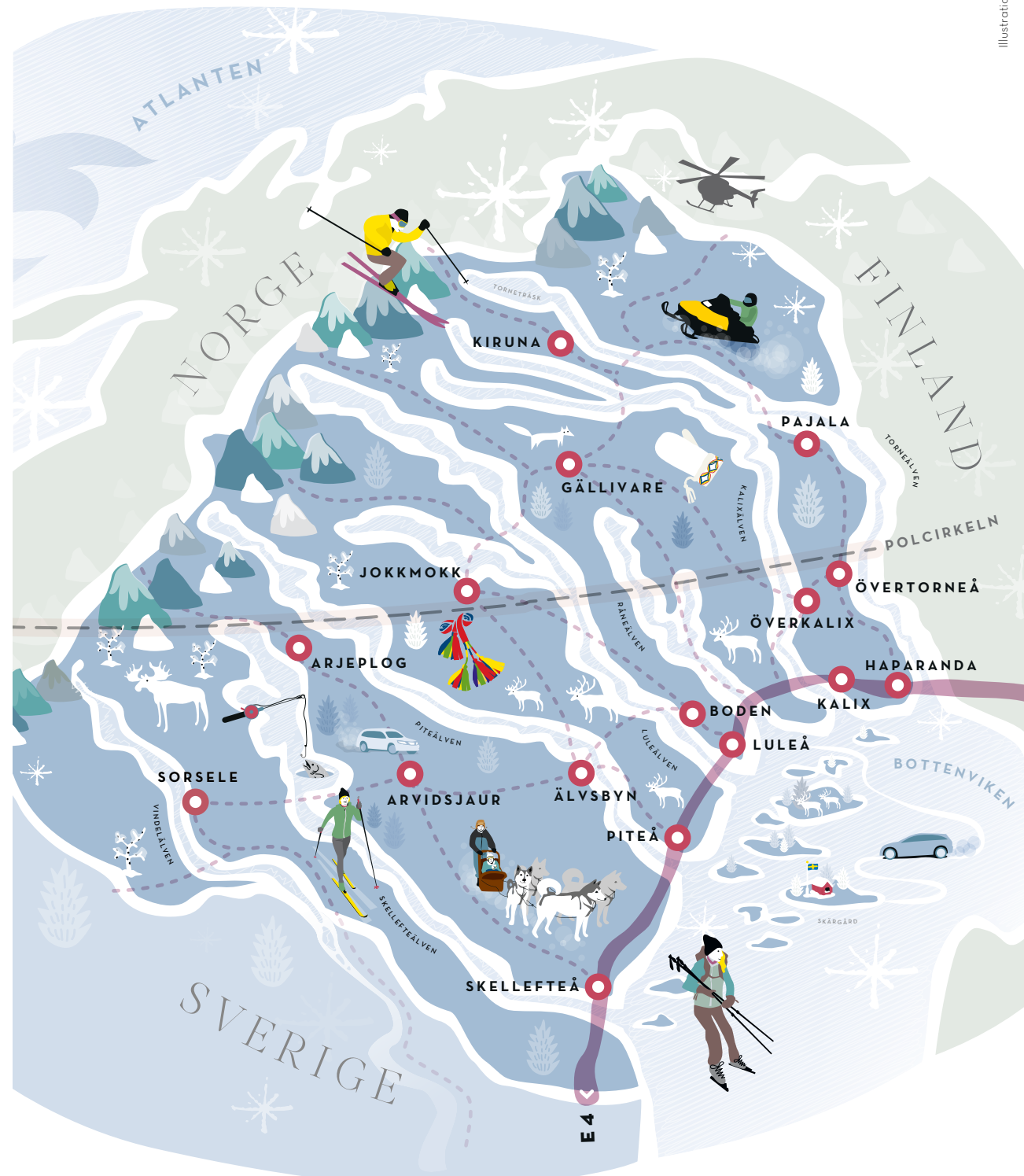
Sorsele är känt för de generösa människorna och den omedelbara närheten till Vindelälven och Vindelfjällen, vars naturreservat är ett av de största skyddade områdena i Europa. Här kan du tillsammans med kunniga guider gå på spaning efter vilda djur, till exempel den skygga fjällräven eller den mäktiga kungsörnen. I Sorsele finns också närmast oändligt med vatten. Uträknat på befolkningen har varje kommuninvånare tre kilometer strandtomt – var! Man förstår att hållbart fiske är stort och älskat i Sorsele.

www.swedishlapland.com/sorsele

ÄLVSBYN

Älvsbyn kallas ibland Norrbottens pärla, ett uttryck som finns belagt sedan 1930, för sin natur med frodiga dalgångar, höga berg, glittrande sjöar och mäktiga älvslandskap. Älvsbyn är belägen vid Pite älv, och i närheten av den magiska Storforsen, Norra Europas största obundna fors, där du kan bada i pooler som slipats fram av vattnets kraft genom tusentals år. Här finns också en stor biltestanläggning och en rymdbas.

www.swedishlapland.com/alvsbyn

Swedish Lapland – en del av Arktis

ORDET ARKTIS härstammar från grekiska *αρκτος*, [a'rktos] björn, och namnet brukar därför sägas betyda "landet som ligger under stjärnbilden den stora björnen (Karlavagnen)".

En vanlig missuppfattning är att Arktis är en världsdel eller kontinent, precis som sin motpol Antarktis. Men det stämmer inte. Arktis har ingen naturlig gränslinje mot söder och historiskt har många definitioner för Arktis florerat. En del har använt sig av norra Polcirkeln som skiljelinje, medan andra har använt sig av trädgränsen.

De senaste 20–30 åren har begreppet Arktis vidgats till att även inge en viss politisk innebörd och numera är det vanligt att definiera Arktis som de norra delarna

av Kanada, Norge, Sverige, Finland och Ryssland, samt hela Island, Grönland och Alaska. Även Norra ishavet, som till stora delar är täckt av packis och drivis, ingår i Arktis.

Befolkningen inom Arktis landområden uppgår till omkring 4–5 miljoner människor, varav ca en tiondel tillhör något av Arktis urfolk – inuiter, aleuter eller samer. Kulturer som är flera tusen år gamla, men som är aktiva och levande än idag.

När du reser till Swedish Lapland, reser du alltså till en del av Arktis och har möjlighet att ta del av invånarnas arktiska livsstil och vardag. Årstiderna, avstånden och klimatet har skapat ett speciellt sätt att leva, där naturen ständigt är i fokus.

Sápmi – det samiska namnet och mycket mer än så!

VAD ÄR SÁPMI?

Sápmi är det samiska namnet på de områden där samerna traditionellt verkar.

Sápmi sträcker sig över fyra länder – Norge, Sverige och Finland och Kolahalvön på rysk sida. På svensk sida sträcker sig Sápmi över den nordliga halvan av Sverige.

Sápmi är en nation utan riksgränser men inom området finns ett språk, historia och kultur som är gemensam för hela området. Renen är sammanflätad med människan och naturen och den samiska kulturen har sina rötter mycket långt tillbaka i tiden.

Ordet Sápmi är hämtat från det samiska språket och ordet same härrör från samma ord. Man kan säga att Sápmi betyder både Sameland och samefolk.

Det finns så många dimensioner i frågan "Vad är Sápmi?" Eftersom okunskapen generellt sett är så stor om den samiska kulturen så är det så mycket som behöver förklaras för att kunna sättas in i ett begrip-

ligt sammanhang. Det är nästan omöjligt att svara på frågan "Vad är Sápmi?" i bara några meningar.

Sápmi är landet och människorna, naturen och renen. Djuren och ljuset. Midnattssolen och norrskenet. Värmen runt elden en gnistrande vinterdag och svalkan i fjällbäcken efter en lång dags vandring. Sápmi är maten och råvarorna. Men också de mänskliga rättigheterna och de samiska namnen. Duodji (hantverket), fisket och den samiska turismen. Flaggan och de samiska färgerna. Vandringslusten och respekten för allt omkring oss. Unga och gamla. Och allt däremellan.

Av respekt för det samiska folket undviker vi att använda ordet vildmark. Stora områden med orörd mark har brukats av samer i generationer med största respekt för naturen.

Den som vill lära sig mer om Sápmi bör besöka några av de samiska företagen som finns i Swedish Lapland – de är alla duktiga berättare och delar gärna med sig av sin kunskap.

FAKTA #1

Norrskenet är möjligt att se från slutet av augusti till slutet av april. Hitta en plats utan störande ljus och en klar himmel för att förbättra dina chanser.

Världens bästa ljusupplevelse

LAGOM TILL 2015, FN's år för Ljus, listade Lonely Planet de tio bästa platserna för att uppleva naturliga ljusfenomen. Och först på den listan kom Aurora Sky Station i Abisko. För på ingen annan plats i världen har du större chans att se Norrskenet än just här.

Med lift från Abisko till berget Nuolja's topp har du lättresad resa med skidlift. På Nuolja, mitt i Abisko nationalpark är det förunderligt tyst, och här finns inget artificiellt ljus heller som kan störa din upplevelse av Norrskenet. Men på caféet kan du istället njuta en romantisk och exklusiv fyra-rätters middag som tar dig genom det lappländska kökets alla smaker. Allt i väntan på att gudarna Aurora och Borea ska dra igång sitt skådespel. För det var Galileo Galilei som gav norrskenet dess latinska namn. Efter den romerska morgonrodnadens gudinna Aurora och den grekiska guden Borea, den svärtyglade nordanvinden. Ett passande namn.

Norrskenet eller rättare sagt Polarskenet är ett fenomen som upplevs nära jordens poler. I stort beror det på att partiklar, oftast elektroner, accelererats i jordens magnetosfär och sedan kraschar in i atmosfären. Olika färger signalerar olika avstånd från jorden där dessa partiklar kolliderar med annat i atmosfären.

Norrskenet är oftast synligt i Aurora-zonen mellan 65° och 72° nord, men kan ses över ett större område. Detta gör hela Swedish Lapland till ett utmärkt resmål för att se norrskenet.

Kiruna är svenskt rymdcentra, bland annat för att forska på polarskenet.

Midnatts- solen

I **NÄSTAN HELA** Swedish Lapland kan du se midnattssolen på sommaren. Med midnattssol menas att det är möjligt att se solens mittpunkt när den står rakt i norr. Vid midsommar kan midnattssol ses söder om polcirkeln tack vare ljusbrytningen i atmosfären.

Men även om du inte ser solen så ser du ljuset. Här uppe är det midnattsljus dygnet runt under 100 dagar och sommaräventyret känns oändligt från Lövånger Kyrkstad till Treriksröset.

Midnattsljuset är fascinerande. Tänk dig en dag utan mörker. Tänk hur mycket du hinner uppleva. Shakespeare skriver i *En Midsommarnatts dröm*: "Över hav, över land ... Löper jag i natten klar. Snabbare än månen far".

St Petersburg är berömt för sina vita nätter. Swedish Lapland har snarare guldkantade nätter - med en sol som bara nuddar horisonten. Där solnedgång och soluppgång blir en och samma rörelse. En sommar utan slut.

Kaamos – polarnatten

Översatt rakt upp och ned betyder kaamos – mörker. Men de som lever i polartrakterna vet att det inte är så. Snön reflekterar det blå ljuset helt magiskt. Därför har kaamos istället fått ge uttryck för det speciella ljusfenomen som kallas ”blå timmen” eller ”det blå skenet”, kring och ovan Polcirkeln under december och januari. Någonstans från tio på förmiddagen till tre på eftermiddagen är det ljus under den här perioden. Ser du norrut så är himlen blå, men ser du söderut finns en rodnad på himlen från en sol i eller under horisonten. Kring klockan två varje eftermiddag, i ungefär femton minuter och bara på klara dagar, får du vara med om ett märkligt fenomen som vi kan kalla den blå stunden. Allt, det snöklädda landskapet liksom himlen, får ett speciellt magiskt blått ljus. Detta naturfenomen sker bara i Arktis och du kan inte uppleva det någon annanstans.

FAKTA #2

Nordenskiöldsloppet återvände till Jokkmokk 2016 efter 132 års frånvaro. Världens tuffaste skidlopp gick första gången 3–4 april 1884. Vinnare var Pavva Nilsson Tuorda. Som åkte 22 mil, ospårat, på 21 h 22 min. Stärkt av kaffe och cognac. 2016 års vinnare åkte på 8 timmar, 35 minuter och 17 sekunder – troligen utan cognac.

Aurora Safari Camp i Lassbyn.

Våra åtta årstider

INDELNINGEN MED ÅTTA ÅRSTIDER kommer ursprungligen från det samiska urfolket. Samerna följde klimatets och naturens växlingar när man flyttade sina renar mellan vinter- och sommarbetesland. I dag är de flesta samer mer eller mindre bofasta, men likafullt beroende av årstiderna och klimatet. Denna unika kunskap är viktig i en region med stora kontraster mellan exempelvis sommar och vinter, där temperaturskillnaden vissa år kan vara så mycket som 70 grader.

GIDÁDÁLVVE – VÅRVINTER

Vårvintern, gidádálvve på samiska, infaller under mars/april och kommer med både ljus och värme efter månader av vinter. Nu är tiden för långa skoterturer på havsisen, på fjället eller i skogslandet. Eller fina skidutflykter. Härligast är kanske att skotta upp en soffa av snö, rulla ut renskinnet, tända en brasa och grilla korv. Vårvinter för renskötande samer är lika med bråda tider. Det är nu som renarna ska flyttas från vinterbetesområdet i skogslandet eller kusten, upp till fjälls. Här är det lättare att övervaka hjorden och de dräktiga vajorna får lugn och ro inför kalvningen.

GIDÁ – VÅREN

Vårvintern avlöses av våren, som pågår under april och maj. På lulesamiska heter våren gidá. Nu släpper isarna sitt grepp i de södra delarna av Swedish Lapland. Det klara, rena vattnet porlar och glittrar. I maj spricker lövträden ut och de tidiga vårblommorna börjar spira. Uppe i fjällvärlden är nätterna fortsatt kalla, men med sköna temperaturer dagtid – och fortfarande är både skoter- och skidföret alldeles fantastiskt. Nu föds årets renkalvar och tar sina första stapplande steg, övervaka de av stolta vajor.

GIDÁGIESSE – VÅRSOMMAR

I juni blir sommarnätterna ännu ljusare och våren glider över i försommar, eller vårsommar, gidágiesse, som årstiden heter på lulesamiska. Nu börjar det grönska på allvar, ja naturen formligen exploderar. Denna period är början på vandrings- och cykelsäsongen. Det är nu byter vi pimpelspöet mot spinnare och flugspö. Och på fjället får renarna en efterlängtat lugn period, fri från insekter och blodtörstiga myggsvärmar. De passar på att beta och fylla depåerna i björkskogen och på myrar.

Stenskär är en av många öar i Bottenvikens skärgård.

Foto: Andy Anderson

GIESSE – SOMMAR

I juni/juli kommer den efterlängtade värmen och det är sommar – giesse på lulesamiska. Nu badar vi i långgrunda havsbad, solar på skärgårdsklipporna, simmar i någon av de tusentals sjöarna eller svalkar trötta vandringsfötter i en kvillrande fjällbäck. Passa på att botanisera i det rika utbudet av sommarupplevelser från kust till fjäll och ladda ny energi inför höst och vinter. Sommaren är en hektisk period för samebyarna. Nu har renarna vandrat uppåt mot högfjället, för att fly undan insekter och söka svalka. Då är det också tid för kalvmärkningen och familjerna samlas för att hjälpas åt med uppgiften. Oftast görs kalvmärkningen i den ljusa och svala sommarnatten. Skogrenskötarna håller sig i skogslandet under hela året. De har ett gammalt knep som fortfarande används i samband med kalvmärkningen sommartid: man tänder stora eldar med mossor för stark rökutveckling. Det håller insekterna borta från djur och människor.

TJAKTJAGIESSE – HÖSTSOMMAR

I augusti kommer höstsommaren, tjaktjagiesse som den heter på lulesamiska. Nu mognar bär och svamp i skogarna och vi passar på att fylla skafferiet och frysboden med naturens råvaror inför den långa vintern. Nu blir kvällarna och nätterna mörka, insekterna börjar försvinna och på fjället skiftar naturen färg. Du som

vandrar belönas med fantastiska scenerier. Höstsommaren är viktig även för renarna, som passar på att fylla depåerna med allt som naturen bjuder. Det är nu de bygger på både fettlager och muskelmassa inför den stundande vintern.

TJAKTA – HÖST

Och så kommer hösten, i september–oktober. På lulesamiska heter den tjakta. Solen står högt på himlen och dagarna kan bli varma och sköna, även om den klara höga luften skvallrar om att det är höst. Trots frostnätterna finns fortfarande både svamp och bär att plocka. I alla fall i början av september. Höst är också jakttider, med den traditionella älgjakten. Det är en hektisk period även för renskötare. Nu betar renarna till största delen i lågfjällsregionen och i mitten av september, strax innan brunsten, är det dags för sarvslakt. Man passar också på att märka de kalvar som man missat under sommaren.

TJAKTJADÁLVVE – FÖRVINTER ELLER HÖSTVINTER

I november–december kommer förvintern, tjaktjadálvve på samiska. Nu blir dagarna kortare och naturen byter färg till vitt när snön kommer för att stanna. Nu väntar skidälskaren på att spår och backar ska öppna, ibland så tidigt som i början av november. Renarna passar på att beta kvarvarande gräs och starr i skog och

FAKTA #3

Årjeplog är Sveriges mest glesbefolkade kommun. Om Årjeplog och Berlin bytte befolkningstäthet, skulle det bo 52 000 000 människor i Årjeplog. Och bara 178 i Berlin.

på myrar, som de kan komma åt även om snötäcket blir några decimeter tjockt. Förvinter är även tid för slakt. Det är i första hand kalvar som slaktas i november/december. Det är också nu som renhjordarna delas upp i vintergrupper och flyttas, till vinterbetet i skogslandet och i vissa fall ända ner mot kusten.

DÁLVVE – VINTER

Sedan kommer vintern, dálvve, den längsta av våra åtta årstider, som pågår från december till mars. Nu kopplar kölden sitt grepp och fryser in landskapet till de mest fantasifulla formationer. Vinande snöstormar ryter över fjälltrakterna, i skogslandet och längs kusten. Nu måste du klä dig smart om du ska vistas utomhus. Lager på lager, med ull närmast kroppen och gärna en tjock dunjacka som hjälper till att hålla värmen. I Swedish Lapland älskar vi vinterns utomhusaktiviteter: snöskovandring, skoteråkning, skidor och pimpelfiske. Naturen bjuder på fantastiska skådespel och klara kvällar och nätter finns möjlighet att få njuta av ett sprakande norrsken. Under vintern övervakas vintergruppernas renhjordar dagligen, men renarna betar fritt, mest marklav. Renen är anpassad till det arktiska klimatet och kan lagra både vatten och energi när det blir kallt.

Arvet till världen

Ett världsarv är ett område, en plats eller en byggnad som är så värdefull att den ska bevaras för framtiden. Det är pyramider, barriärrev, Grand Canyon – och i Swedish Lapland: Laponia, Gammelstads kyrkstad och Struves meridianbåge.

FN-organet UNESCO utser världsarv efter ansökan. 2019 fanns det 1092 världsarv, varav 15 i Sverige.

Foto: Cody Duncan

Vackra Rapadalen i Sareks Nationalpark.

LAPONIA

De stora skogarna, fjällen, glaciärerna och de vida myrarna blev 1996 utnämnt till världsarv. Laponia är också samernas och renarnas land.

Varje år flyttar fjällsamebyarna ut och in ur världsarvet för att ta sina renar till de olika beteslanderna. I skogsområdena lever skogssamebyarna året om och använder myrarna för att ge renarna svalka.

Laponia är ett levande världsarv. Vet man vad man ska titta efter kan man se hur människor och natur har påverkat varandra. Stigarna går på de allra bästa ställena och efter lederna ligger pärlband av eldstäder. De allra bästa tältplatserna är ofta knallgröna ängar där renarna har mjölkats. Samtidigt kan du höra en helikopter samla renar för kalvmärkning.

Ett enkelt sätt att uppleva världsarvet är att besöka naturum Laponia på Viedånjårgga i Stuor Muorke nationalpark. Naturum är ett besökscentrum för hela världsarvet med utställning, café, hörsal, guidade turer etc. Där kan man också få tips om hur man tar sig vidare ut i världsarvet.

Naturum Laponia

Foto: Carl-Johan Utsi

FAKTA:

- Laponia blev världsarv 1996.
- I världsarvet ingår Sarek, Padjelanta, Stora Sjöfallet och Muddus, nationalparker samt naturreservaten Sjävnja och Stubbå. Även områdena Tjuoldavuobme, Ráhpaäno sourgudahka och Sulidäbmå ingår.
- Laponia är ca 9400 kvadratkilometer stort, lite större än Cypern.

www.laponia.nu

GAMMELSTADS KYRKSTAD

Gammelstad utanför Luleå är den största bevarade kyrkstaden i norra Norrland och dessutom den enda som förenat Nordens två typer av trästäder – kyrkstaden och borgarstaden.

Från och med 1300-talet var Gammelstad marknadsplats och centrum i en socken som tidvis omfattade nästan hela nuvarande Norrbottens län. I början

av 1600-talet hade orten utvecklats till en kyrkstad och fått handelsprivilegier. Kyrkstugorna blandades med de bofastas gårdar och kyrkstaden.

Idag fungerar kyrkstaden som ett levande samhälle där stugorna numera främst används i samband med konfirmationshögtiden vid midsommar.

FAKTA:

- 520 kulturhistoriskt värdefulla och skyddade byggnader, varav 405 är kyrkstugor.
- Den unika miljön består av stenkyrkan från 1400-talet med omgivande kyrkstugor, ett medeltida gatunät och bebyggelse med rötter i 1600-talets borgarstad.
- Världsarv sedan 1996.

www.lulea.se/gammelstad

Foto: Peter Rosén / LaplandMedia

STRUVES MERIDIANBÅGE

I början av 1800-talet beslöt den tysk-ryska astronomen Wilhelm von Struve att använda sig av triangelmätning för att bestämma den exakta formen och storleken på jorden.

Mätningarna var ett stort steg framåt för forskningen och för utvecklingen av topografisk kartering. Struve genomförde sina mätningar längs en 2 821 km lång stäcka mellan 1816 och 1855 och han kunde genom dem visa att breddgraderna är längre i Skandinavien än vid ekvatorn. Det bevisade att jorden inte var klotrund, den var oval och det beror på att polerna plattas till vid jordens rotation när massan dras mot ekvatorn.

34 av de 265 mätpunkterna finns sedan 2005 med på världsarvslistan.

FAKTA:

- Den går genom tio länder; Norge, Sverige, Finland, Ryssland, Estland, Lettland, Litauen, Vitryssland, Moldavien och Ukraina.
- I Sverige finns sju mätpunkter och fyra av dem är med på världsarvslistan.
- Punkterna är markerade genom borrarade hål, järnkors, stenkummel eller obelisker.

cc-Bamse (CC BY-SA 3.0)

Ett eftertraktat kallbad

FÅ HOTELLÖPPNINGAR har varit så efterlängtade som Arctic Bath i Harads. Ett flytande SPA hotell på Luleälven, designat för världens kräsna resenärer.

Historien om Arctic Bath går ungefär så här: Sent en kväll – faktiskt under invigningsfesten till närbelägna Treehotel för tio år sedan – sa en delägare till arkitekten Bertil Harström att: ”du borde göra en flytande bastu på älven”. Delägaren tänkte att Treehotels gäster skulle ha något att sysselsätta sig med. Bastuflotten fastnade i alla fall Bertils huvud, även om det tog några år att börja skissa på den. Och när han väl började rita så tog han ut svängarna och tillsammans med designer Johan Kauppi och Annkathrin Lundqvist skapades något betydligt större. Designhotellet Arctic Bath blev ett flytande spa mitt i den arktiska kontexten av säsongernas växlingar och älven som transportled. Inspirationen fann Bertil i närheten till skogen och i gamla tiders timmerflottning.

Hotellet är för dem som vill ge sig själva själv chansen att njuta av bastu och kallbad, god mat och lugn. Mat som serveras har naturligtvis lokalproducerad prägel, spa avdelningen jobbar med Kerstin Florians filosofi och produkter – som ju också har sitt ursprung i den arktiska miljön. Det här är ett lustfyllt hotellprojekt med fötterna i klassisk skandinavisk design, där själva kallbadet är hotellets hjärta. För även om det här inte precis blev en ordinär bastuflotte, är just bastu, spa och kallbad centralt.

arcticbath.se

Foto: Daniel Holmgren

Det flytande hotellet är konstruerat av lokala material och med liten påverkan på miljön. I älven ligger sex mindre flytande stugor som nås med varsin brygga från land. På land vid älvsstranden finns också sex större stugor varav tre är sviter och tre är familjerum.

Is året om

ICEHOTEL I JUKKASJÄRVI har varit en ikon för världens resenärer i 30 år. Tidigare har man bara kunnat besöka hotellet under vintersäsongen men i december 2016 invigde ICEHOTEL det nya konceptet ICEHOTEL 365. ICEHOTEL 365 är en permanent konstruktion på 2100 kvadratmeter som erbjuder gäster en isupplevelse året runt. Här finns 21 konstsviter, inklusive 9 lyxsviter, en isbar, ett galleri och en evenemangshall.

Den arktiska naturen och miljön är en stor inspirationskälla och en förutsättning för att skapa ICEHOTEL. Midnattssolen är en viktig del av konceptet ICEHOTEL 365, inte bara för att det är en häftig upplevelse med midnattssol ute och snö och is inne, men mer som en nödvändighet för att göra anläggningen tillgänglig året runt på ett hållbart sätt. Solpaneler ger ICEHOTEL 365 tillräckligt med energi för att hålla rummen kylda året om, 200 kilometer norr om polcirkeln skiner solen konstant 50 dagar i följd under sommarmånaderna. Solen som tidigare smälte konsten är nu den som ger förutsättningarna för åretrunt-upplevelsen.

ICEHOTEL fortsätter vara en världsattraktion med vintern som starkaste säsong. Parallellt med ICEHOTEL 365 återföds ett säsongshotell i ny tappning varje vinter.

www.icehotel.com

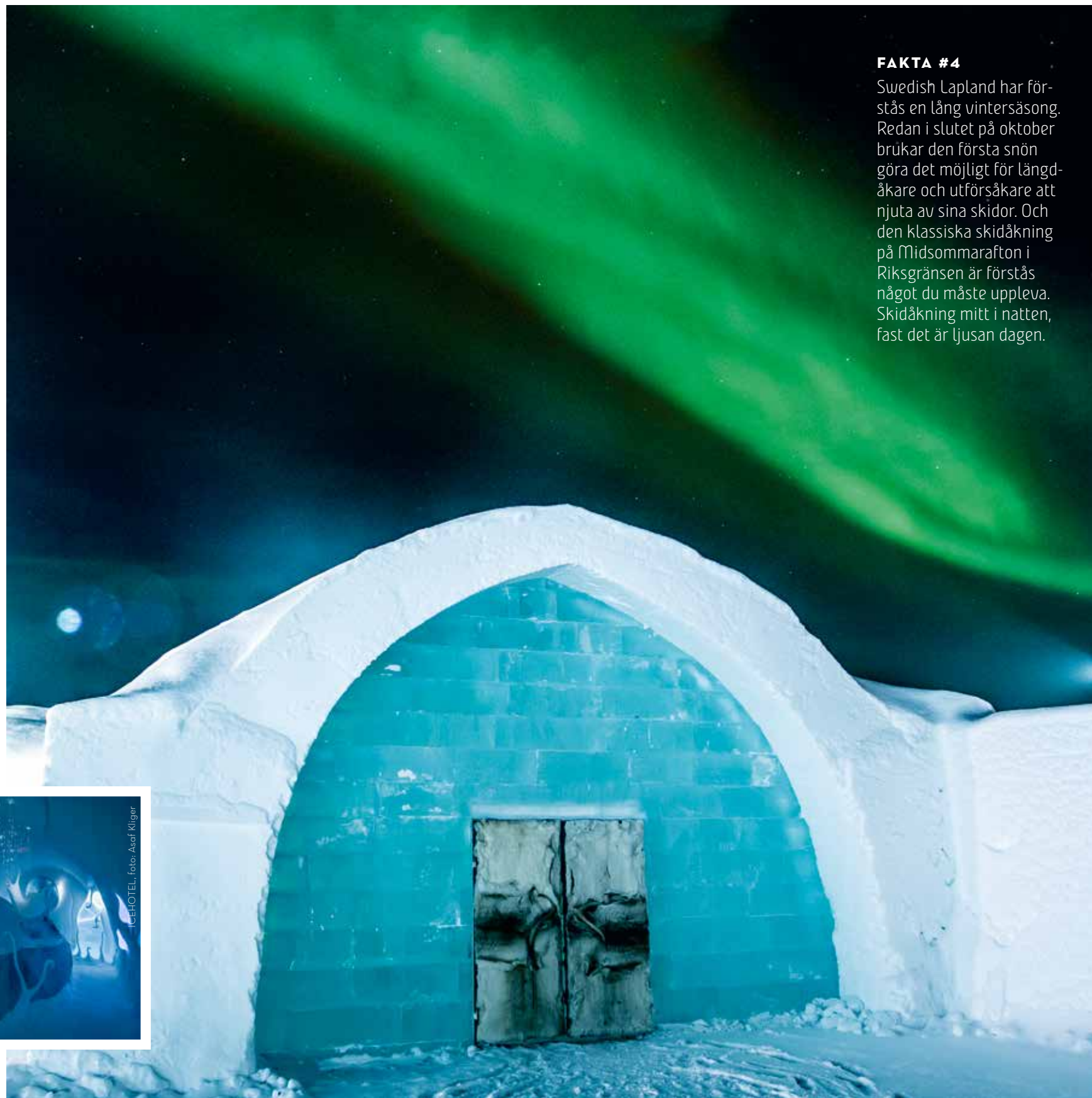
ICEHOTEL, foto: Asaf Kliger

Sviten Rhythm of the Arctic, design Shingo Saito och Natsuki Saito.

Konstsviten Ground Rules. Design Carl Wellander och Ulrika Tallving.

FAKTA #4

Swedish Lapland har förstås en lång vintersäsong. Redan i slutet på oktober brukar den första snön göra det möjligt för längdåkare och utförsåkare att njuta av sina skidor. Och den klassiska skidåkning på Midsommarafton i Riksgränsen är förstås något du måste uppleva. Skidåkning mitt i natten, fast det är ljusan dagen.

ICEHOTEL, foto: Asaf Kliger

En prisbelönt hotelldröm

EN GAMMAL ÖVERGIVEN INDUSTRIRUIN från 1900-talets början är numera ett av Swedish Laplands coolaste och snyggaste hotell.

Niehku Mountain Villa i Riksgränsen, hemvist för världens kräsna äventyrs- och matresenärer, lyckades tillvarata ruinen av det gamla lokstallet i Riksgränsen för att skapa ett prisbelönt boutiquehotell däri. Niehku Mountain Villa, tillsammans med den svenska designbyrån Stylt, tilldelades kort efter öppnandet UNESCO's pris Prix Versailles, för världens bästa interiör i kategorin hotell.

Niehku är det nordsamiska ordet för dröm och på flera sätt är projektet en dröm som gått i uppfyllelse. Självklart för gästerna men också för grundarna bakom. Alla är de "Riksgränsen-veteraner" som älskar skidåkning, design och vin. En grundare är bergsguide, några andra byggherrar och arkitekter. En annan grundare är den enda svensk som blivit utsedd till Årets sommelier två gånger. Något som förstås lägger en bra plattform för den vinkällare som numera finns i en av lokstallets gamla smörjgropar.

Kombinationen ovan är utmärkt för ett av Sveriges bästa upplevelsehotell. Filosofin bakom är att erbjuda en fulländad upplevelse med aktiviteter på fjället dagtid för att sedan skämma bort gästerna i hotellet på kvällen. Här serveras god mat för trötta skidåkare. Och det som kanske gör Niehkus kök extra spännande är närheten till det Norska havet. Här är havets läckerheter lika närproducerade som de vilda smakerna från fjället.

niehku.com

Foto: Mattias Fredriksson

Niehku, foto David Carlier

Bo bland trädtopparna

DET SOM BÖRJADE MED EN FILM om en liten trädkoja i skogen har blivit ett coolt hotell. Numera räknas Treehotel i Harads till ett av världens stora resmål.

Året var 2008. Kent och Britta drev Brittass Pensionat i Harads, det som numera är Treehotel Guesthouse. På en fiskeresor där Kent var tillsammans med några av Sveriges mest välkända arkitekter, diskuterades en dokumentärfilm som precis visats på svensk television. Filmen, Trädälskaren av Jonas Selberg Augustsén, handlar om en ung kille som vill fly sommaren i city och istället bygga en trädkoja vid Luleälven. Kring lägerelden den här kvällen kläcks så idén att de alla borde rita var sin trädkoja, som skulle kunna utgöra stommen till ett nytt hotell. Och så blev det. När Kent kom hem köpte han loss mark runt sitt pensionat, så bygget kunde börja. Det gamla pensionatet adderar faktiskt till upplevelsen. På vägen genom skogen, mellan ett klassiskt pensionat och en cool trädkoja, sker en förändring.

Från att idén väl fått fäste där ute vid lägerelden, och sedan började förverkligas har satsningen på Treehotel alltid handlat om design. Ett antal av Sveriges mest kända arkitektbyråer ritade de fem första rummen bland de vackra furorna i Harads. SandellSandberg, Cyrén & Cyrén och Tham & Videgård ritade varsin samt Bertil Harström på Inredningsgruppen, ritade två rum samt faciliteterna som behövdes för att det skulle bli ett spännande hotell. Den finländske arkitekten Sami Rintala, från byrån Rintala Eggertsson, ritade det sjätte rummet som heter Dragonfly, innan Jenny Osuldsen på Snøhetta, ritade det senaste tillskottet: the 7th room – ett rum som tog anläggningen till en ny höjd då det sjunde rummet hänger tio meter upp i luften. Bland trädkronorna, nästan i höjd med vinterns starkaste norrsken eller sommarens eviga midnattsljus, välkomnas nya och återvändande gäster.

www.treehotel.se

Bara för att nämna några, så blev Treehotel utsett som ett av världens 100 bästa resmål av Time Magazine 2018 och National Geographic Traveler utsåg det till sitt "The Design Den" några år tidigare. Dessutom har hotellet fått Mr & Mrs Smiths pris för "Bästa familjehotell". Och det sistnämnda kanske inte är så underligt ändå. 7th room rymmer ledigt fem personer tio meter ovan marken. Men också, vilka barn vill inte bo i ett UFO eller ett fågelbo?

The 7th room, design Jenny Osuldsen på Snøhetta. Snøhetta har bland annat ritat Operahuset i Oslo, MoMa-utbyggnaden i San Francisco och det klassiska biblioteket i Alexandria. Och numera ett hus bland trädtopparna i Harads.

Interiör från Dragonfly, arkitekt Sami Rintala.

The Cabin, arkitekter Mårten Cyrén och Gustav Cyrén.

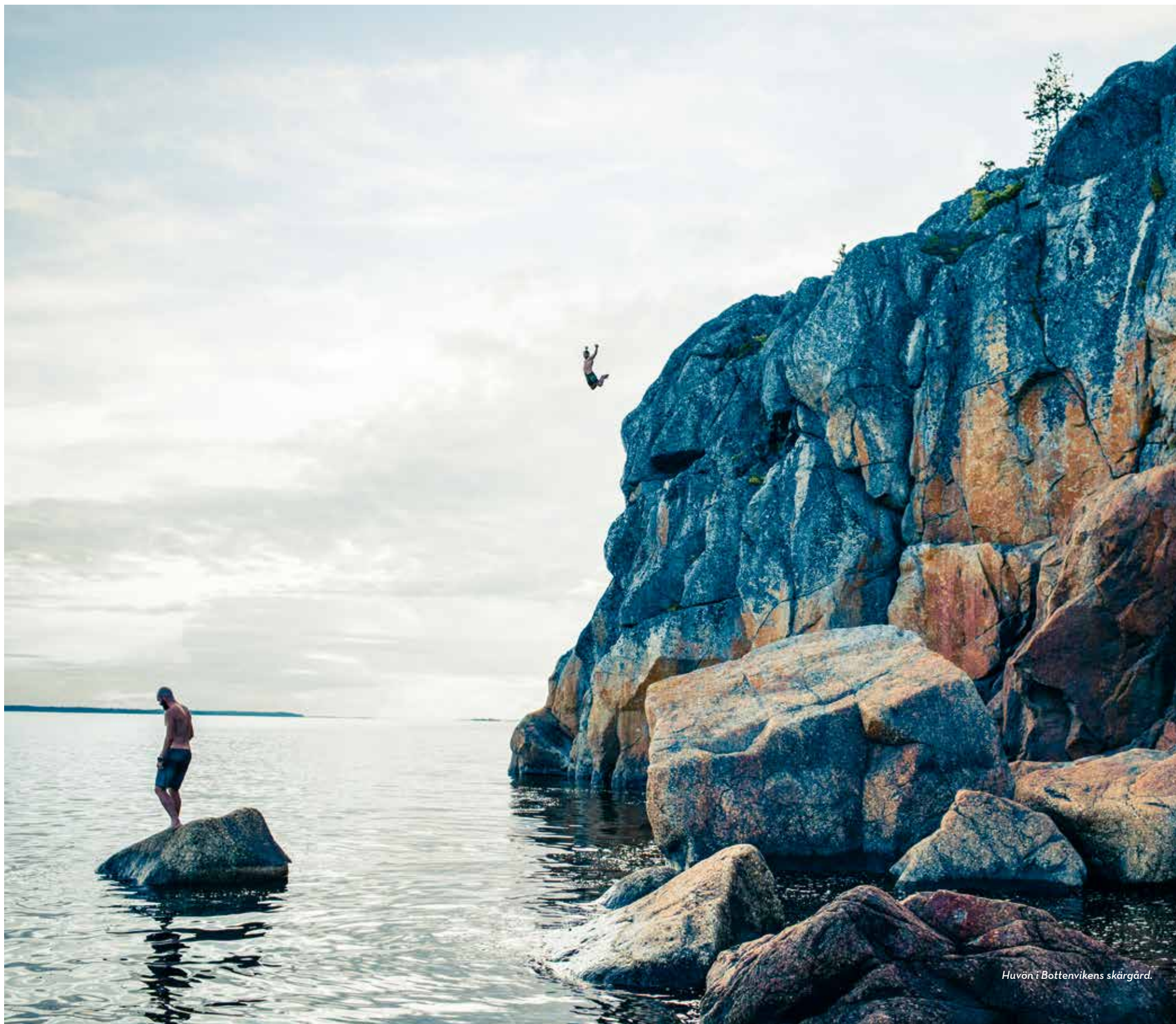
The Mirrorcube, arkitekter Bolle Tham och Martin Videgård.

Öar i strömmen

Bottenvikens skärgård är unik. Landhöjningen, det bräckta vattnet, de långgrunda sandstränderna och de släta klipphålarna, de endemiska växterna och mötet mellan olika biotoper gör vår skärgård speciell.

Landhöjningen, på en meter vart hundra år, påverkar den 300 km långa kuststräckan i hög grad. Nytt land bildas kontinuerligt och på det nya landet, strandängarna, trivs strandögontröst och gultåtel, Växter som bara finns här – i den enda skärgården i världen med bräckt vatten där salthalten är under två procent. Här finns saltvattenfiskar såväl som typiska sötvattenfiskar. Här finns skogsfåglar och havsfåglar. En stor del av den yttre skärgården påminner om den biotop som finns i fjällen. Du kan jaga ripa och plocka kantareller i det yttre havsbandet på samma sätt som du gör i fjällen.

På sommaren trafikeras många av öarna i Bottenvikens skärgård med turbot. Det finns vandrarhem, övernattningsstugor och rastplatser. Bastu och grillplatser finns också tillgängligt. På vintern fryser isen runt öarna och tillgängliggörs genom isvägar och skoterspår. Bottenvikens skärgård bjuder förstås på mängder av goda smaker. Kalix löjrom – havets eget guld – är Sveriges första delikatess som av EU skyddats med ursprungsmärkning, i klass med Champagne och Parmaskinka. Laxen har byggt stora delar av den rikedom som kuststräckan känner. Luleå stad byggdes med pengar från laxen i älven, liksom Uppsala Universitet! Dessutom finns förstås surströmming för de hugade.

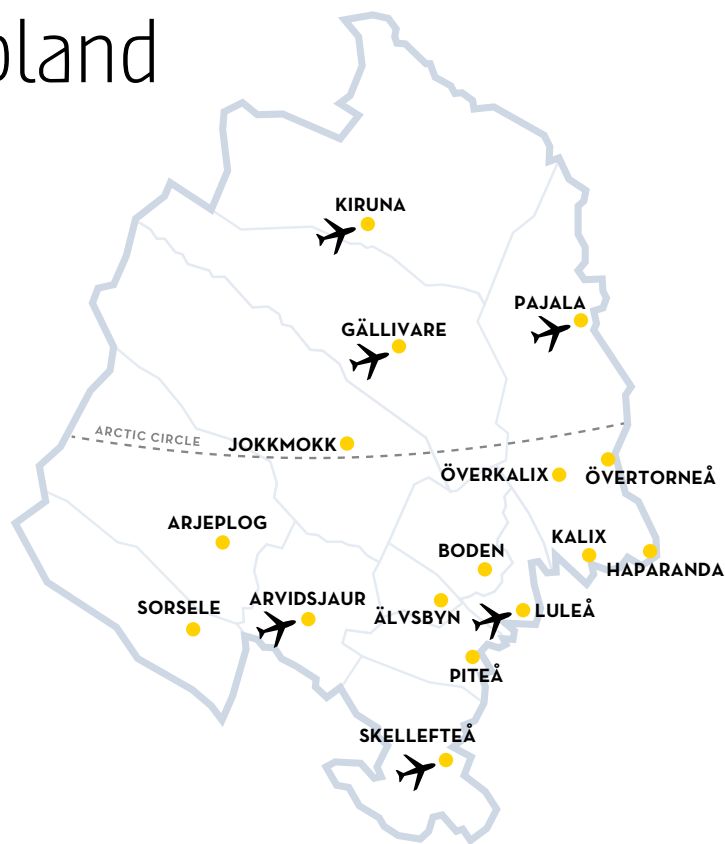
Huvön i Bottenvikens skärgård.

Swedish Lapland i siffror

Sveriges
arktiska
destination

25%

av Sveriges yta, vilket
också är större än
hela Österrike!

Besöksnäringen är en av världens största
näringar. Global tillväxt 4% under 2015.
Tillväxtprognos: Global ökning 3% per år fram till 2030.

Källa: UNWTO, United Nations World Travel Organisation

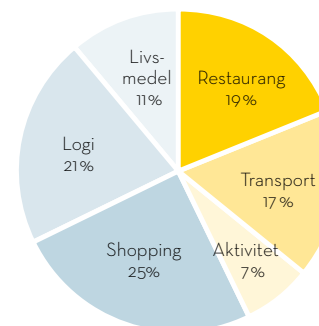
81 miljoner
människor
i 11 länder
vill besöka
Sverige.

Källa: VisitSweden, Besöksnäringens målgruppsguide

86%
ökad omsättning
2010–2019

Källa: TEM

TURISTKRONAN 2019 BESÖKARENS KONSUMTION:

Källa: TEM

TOTALA SKATTEINTÄKTER
741.000.000

KRONOR UNDER 2019

Källa: TEM

SYSSELSATTA:

4562

ÅRSVERKEN

Källa: TEM

4.066.000
GÄSTNÄTTER 2019

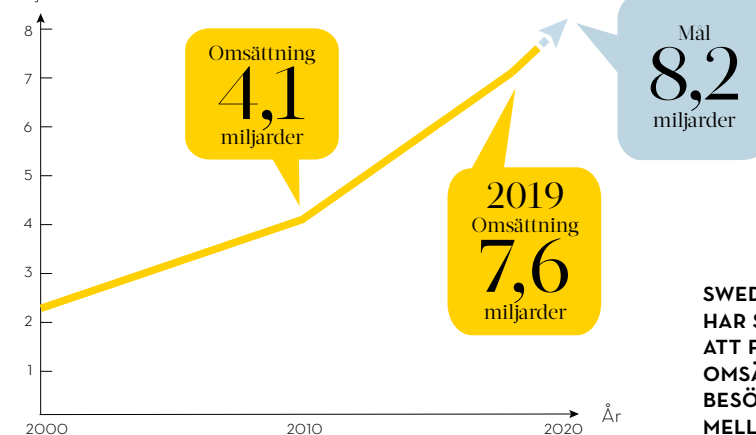
+5% MOT 2018.
+51% MOT 2010.

Källa: TEM

34%
internationella
gästnätter 2019

Källa: SCB

Omsättning
miljarder kr

SWEDISH LAPLAND
HAR SATT SOM MÅL
ATT FÖRDUBBLA
OMSÄTTNINGEN INOM
BESÖKSNÄRINGEN
MELLAN 2010–2020

Visste du att...

- #5 Arjeplog har så många hotellrum att alla invånare i kommunen kan ta in på var sitt hotellrum - om de går ut en kväll på krogen - samtidigt.
 - #6 Johan Abram Persson från Arjeplog vann Vasaloppet 1929. På torsdagen innan tävlingen åkte han från Arjeplog till tågstationen i Jörn (160 km). På lördag åkte han sedan skidor från Mora till Sälen (90 km) för att därefter åka loppet tillbaka till Mora igen dagen efter. Loppet som han alltså vann. Efter det tog han tåget till Jörn och åkte hem till Arjeplog igen. Styvt 50 mil skidor på några dagar.
 - #7 Dundret heter fjället mitt i staden Gällivare. Toppen är 824 meter över havet och på en klar dag kan man se ut över 1/11 av Sveriges yta. Hela fjället är avsatt som naturreservat och är skyddat sedan 1970. Med den nya sex-stols liften tar det fyra minuter upp.
 - #8 I Kiruna finns 150 mil markerade skoterleder och 8 000 skotrar. Dessutom finns det 3 425 hundar och 2 464 hundägare bland kommunens 23 000 invånare.
 - #9 Sjön Rissajaure (Trollsjön) i dalgången Kärkevagge mellan Björkliden och Riksgränsen har det största sikt djup man mätt upp i en svensk sjö, 34 meter. Det är så djup sjön är, vore den djupare skulle kanske sikt djupet vara djupare.
 - #10 Jan Boklöv från Koskullskulle i Gällivare förändrade backhopningen totalt när han 1985 introducerade V-stilen. Jan Boklöv fick Jerringpriset 1989, efter att han vunnit världscupen i backhopning trots att den norska ledaren i FIS kallat stilen "oetisk".
 - #11 En sommardag 1924 höll 'n Hugo, 'n Josef och 'n Tyko på att dika ut en blötmyr vid Kalvträsk utanför Skellefteå - då hittade de ett skidpar som skulle visa sig vara världens äldsta. 5 200 år gammalt. Äldre än Egyptens pyramider och Den hängande trädgården i Babylon.
 - #12 2018 satte Emilie Forsberg nytt rekord (FKT) på Kungsleden. Emilie Forsberg genomförde den 450 km långa leden på 4 dagar och 21 timmar. Normalt vandrar du leden på 20+ dagar och få människor gör hela på en gång.
 - #13 Sorsele är Sveriges rentäpsta kommun per capita. Sven Gösta Jonsson, kallades Rockande Samen, och slog igenom med låten Vid foten av fjället. 1959. Med den låg han före både Elvis och Tommy Steele på topplistorna.
 - #14 I Gällivare finns Sveriges längsta återvändsgränd. Från E45, även kallad Via Lappia, mot Stora Sjöfallet och Ritsem, där vägen tar slut, är det 141 kilometer.
 - #15 På Hembygdsområdet i Gällivare finns Sveriges nordligaste väderkvarn, byggd på 1860-talet.
 - #16 Kirunasonen och NHL proffset Börje Salming har mer än 600 arr på kroppen. Bara i ansiktet fick han sy mer än 300 stygn vid en av skadorna. Det är priset du betalar för att bli vald in i "Århundradets lag" (team of the century) tillsammans med Tretjak, Fetisov, Makarov, Charlamov och Gretsky. Däremot har Börje Salming inga problem med knäna.
 - #17 Redan 1909 bildades Sveriges första nationalparker. Numera finns det åtta nationalparker inom Swedish Lapland: Abisko, Vadvetjåkka, Stora Sjöfallet, Muddus, Padjelanta, Sarek, Pieljekaise och Haparanda skärgård.
 - #18 Hela 60 000-100 000 laxar stiger i Torneälven varje sommar på väg till sina lekområden. 2 miljoner laxyngel (smolt) beräknas lämna Torneälven årligen. Det gör Torneälven till en av världens mest produktiva laxälvar.
 - #19 På de samiska dialekterna finns det mer än 300 ord för att beskriva olika typer av snö.
 - #20 Global uppvärmning. Kebnekaise/Giebmeigáisi är Sveriges högsta topp. Massivet består av två toppar, nord och syd. I alla år som vi känner till har Sydtoppen varit den högsta. Det ligger en glaciär på Sydtoppen. Under värmeböljan sommaren 2018 växlade ledningen mellan Nord- och Sydtoppen och Nordtoppen, 2 097 meter över havet, blev den högsta toppen i Sverige. Beröende på framtida väderförhållanden återstår att se om Sydtoppen kan bygga upp sin glaciärdel och återigen bli Sveriges högsta topp.
 - #21 Tornedalen kallas ibland världens fredligaste gräns. Men det är kanske inte så underligt, folket här ser nästan på området som ett eget land. En älv, två länder, tre språk, fyra kulturer skulle man lite slarvigt kunna säga. Om du inte får nog av nyårsfirande är det ett ypperligt ställe att öppna bubblen på. Först i Finland, sedan i Sverige. Två nyårsrådanden med en timmes mellanrum. Du behöver inte ens ge samma löfte båda gångerna.
 - #22 Landhöjningen vid Bottenviken med nästan en centimeter per år, en av de högsta i världen, är en del av en geologisk återhämtning som har pågått sedan istiden då inlandsisen låg tjock över regionen runt om polcirkeln. Detta gör att Bottenvikens skärgård med tiden får fler öar!
 - #23 Utanför Älvsbyn ligger Storforsen, norra Europas största obundna fors med 82 meters fallhöjd på 5 kilometer. Stenar, vatten och friktion genom årtusenden skapat ett sagolikt äventyrslandskap med vilda kanjoner och jättegyttor.

Organisationen Swedish Lapland

SWEDISH LAPLAND VISITORS BOARD är regionen Swedish Laplands officiella företrädare för besöksnäringen som genom en näringslivsorienterad samverkansplattform verkar för att stötta näringens ambitioner att göra affärer av den internationella och nationella efterfrågan på destinationens utbud av subarktiska produkter och upplevelser.

Arbetet bedrivs bland annat genom projektet ”Business Capacity Development in Swedish Lapland”, som syftar till att små och medelstora företag ska öka sin konkurrenskraft. Projektets aktiviteter prioriterar insatser som stödjer dem att satsa på tillväxt från nationell och internationell marknad samt innovationsprocesser.

Projektet finansieras av regionens samtliga 16 kommuner, Region Norrbotten och Region Västerbotten samt av Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Vi har tagit fram färdiga logotyper där Swedish Laplands och EUs logotyper placerats tillsammans. Dessa logotyper finns på svenska, engelska och tyska.

Observera att måttet i logotypens namn måste respekteras som ett minimimått för att EUs grafiska profil ska efterlevas och informationsskyldigheten anses uppfylld.

Exempel: SweLap_EU_sv_73mm.eps

Exempel: SweLap_EU_sv_36mm.eps

Image Bank

SWEDISH LAPLAND VISITORS BOARD har en webbaserad bildbank där du kan hitta foton för press och/eller kommersiell användning. Där finns en stor bredd och ett ständigt växande antal bilder från Swedish Lapland och regionen. Maila till press@swedishlapland.com för

I och med finansieringen från EU följer en informationsskyldighet, ett krav på att det tydligt ska framgå att projektets insatser delfinansieras av Europeiska unionen.

Detta synliggörs genom EU-logo. I de fall en logotype inte är möjlig att införa, som tex i textinlägg eller redaktionell text, kan uttrycket *'denna insats finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden'* ersätta EU-logo.

Denna informationsskyldighet gäller i samtliga fall för material som framställs och finansieras av projektet, helt eller delvis. Annonser, köpt utrymme i tryckt press eller web, inspelat material ljud och/eller bild, mässmaterial, utskick, nyhetsbrev och redaktionell text.

I de fall övriga finansiärers logotyper finns med skall EU-logo vara minst lika stor som de övriga.

Följ oss

Swedish Lapland finns i många kanaler:

facebook.com/swedishlapland

instagram: swedishlapland

twitter: @SwedishLapland

Hashtags:

#swedishlapland

#lifeinswedishlapland

Kontakta oss gärna så berättar vi mer!
press@swedishlapland.com • www.swedishlapland.com